

Oglas, pripolena itd. likaju i redanaju se na temelju bičnog članka 11 po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglasne itd. balju se napunitcom ili položnicom pošt. štetionice u Beču sa administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točan op-

NAŠA CIJENA

Izlazi svakog četvrtka o pošta. Netakani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju a nefrankirani ne primaju. Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, na godinu 5 K za seljake, na godinu 11 K u obće, odn. K 100 na pol godinu. Izvan carinice više poštarina. Plaća i utužuje se u Fall. Pojedini broj stoji 10 h., zan stali 20 h., koji u Pull, toll izvan iste. Uredništvo i uprava nalazi se u "Tiskari Laginja" dr. prije J. Kimpold i dr. (Via Giulia br. 2), kamo neka se naslovljuje sva pisma i predplata. Uredništvo u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kl.).

Iz sjednice obč. zastupstva, obdržavane u Kastvu, dne 5. augusta 1907.

Predsjednik gospodin K. Jelusić otvori sjednicu u 10 sati prije podne. U prisutnosti su 21 gg. općinskih zastupnika i 2 sa savjetujućim glasom.

Odobren je zapisnik posljednje sjednice i imenovana su gg. V. Armanini i F. Jelusić da pročitaju odnosno potpišu zapisnik današnje sjednice, te se prelazi na pripojenja. Na tužbu Starčića iz Klane, proti općini Studeni radi gradnje ceste u „Stulac“ došlo je do nagode, da se Starčić isplati otkupna cijena sa K 100.— i troškove sa K 33 49 para, zaključkom, da se taj prostor uknjiži na ime Studene, a županstvu, da ne poduzima bez znanja općinske uprave samovoljnih posala. Njeki općinari nisu još izveli opredjeljenog im dijela ceste od Studene na „Stulac“ pa županstvo Studene molí, da se iste prisili da to izvedu, jer bi se nastavilo gradnjom ceste. U smislu saopćenja predsjednika, preinačuje se zaključak u predmetu podnesenja tužbe proti g. Münzu i zaključuje se, da se ovlaštuje g. opć. glavaru na podnesenje tužbe protiv rečenoga na povratu nepravdano zapojednutog općinskog zemljišta i odstranjenje tamo učinjenih radnja i neuporabivog materijala sa općinskom tlu, kao i otvorenja javnih i privatnih prolaza. Općinarom iz sela Bezjuki, daje se na uporabu opć. štrcaljka, da sami isprazne i očiste „Bezjakov kal“. Zaključuje se naručba od 50 komada pušaka Wernld sa bodovi uz cijenu od K 9.— po komadu kod tvrtke Bittner u Pragu. Brzojavna služba kod poštanskih ureda u Klani i Sv. Mateju odobrena je pod uvjetom, da zainteresirane stranke doprinesu obacini iznos od K 2550.—, a namještajem stupova započeti će se naskoro, obzirom na okolnost, što c. kr. kot. poglavarstvo upozoruje općinare, da ne smetaju radnike pri postavljanju stupova i sjeko grana i stabala, koje bi smetale funkcioniranju brzojava. U selu Škrliji, da opć. geometar razvidi zemljište, sastavi nacrt i proračun za gradnju spremišta vode u tom selu, pa će se naknadno potpora odlučiti. Malodobnog Antona Turak ostavlja se i nadalje na uzdržavanje kod Turak Antona iz Blažici 58, ali bez općinske potpore. Doznaučuje se kovaču Pobrku K 30.— za više izvedene radnje pri namještanju željeznih vrata kod pučke učione u Zarnetu. Na želju općinara iz Breze bio je tamo 3. junija t. g. gosp. opć. glavar sa gosp. prof. Spinčićem radi izvida sobe za eskurendoskolu, te su tom prilikom izvidili izgradnji dio ceste Breza—Jelusići. Obzirom što općinari Breze ne mogu sami o svom trošku izraditi i ostali dio ceste zaključuje se umoliti c. k. vladu i zemaljski odbor za doznačenje daljnje potpore za nastavak gradnje te ceste. Školska zgrada u Hostima je gotova, ali obzirom što općinari plaćaju malo poreza to će sav potrošak biti vrlo kasno isplaćen, te se zaključuje upitati c. kr. vladu, da bi općinarima Hostove u tu svrhu podielila izdšnu potporu. Odobrava se izdatok od K 60-80 za nabavu karbolne kiseline. Uzima se do znanja proširenje djelokruga pošte u Francićima, namještanjem listovnice u Rukavcu za Doljni i Gornji Rukavac, gdje će se dnevno uzimati listove i otpremati pošiljke. U predmetu pristajanja parobroda uz kastvasku obalu, uzima se do znanja odgovor ravnateljstva ug. hrv. društva, da se vode pregovori glede preinake vožnje izmed Rieke i istarske obale do Lovrana, pa će se naknadno u predmetu odlučiti. Pro-

čitana je molba Grbac Ljudevita i dr., da se u „starom portu“ sagradi malu pomorska luka i iza rasprave u predmetu zaključeno bje, da se to prepusti za jednu od budućih sjednica. Gosp. F. Rubesha zagovara gradnju gatu na Kantridi a zbog pristaništa parobroda, da se izvidi tamošnje zemljište i sastavi proračun. Zahvalnošću uzima se do znanja doznačenje druge polovice zemaljske potpore od K 1050 za stierne u selu Jelovičani, Pilepići i Skurinjia. Novi most u Trnovici s kastavsko je strane mnogo viši, pa je nužno da se cestu uzdigne, ali treba pri tom popraviti i most rukava, kojim izliece voda od mlinica, pa se zaključuje da tu gradnju, sastavi predhodno o tom proračun, pregledaju gg. opć. glavar, V. Lučić i V. Sinčić. Da se znade o službovanju opć. redara i poslužnika zaključuje se, da opć. nadredar danonice jutrom izvještuje opć. tajnika o obavljenoj službi, te da im se dobavi službene knjige gdje će isti upisivati svoje službovanje. Ne udovoljuje se molbi zidara F. Dukić, da mu se posudi nešto gašenog vapna. Odobrava se postupak opć. uprave, što se je obratila na naše zastupnike na carevinskom vieću gg. dra Luginju, prof. Mandića i prof. Spinčića, da bi izhodili narodu ovog kraja državnih potpora zbog ljetosnje suše, na što se je upozorio i ostala naša glavarstva njihovih kotara.

Uz put, što vodi k stierni u Skurinjji velika je strmina, pa se zaključuje, da se put obgradi s duljnije strane sa zidom uz cijenu od K 124, a s protivne strane da se postave žvrtvi kolobrani sa željeznim šikama. Opć. lugar Ivan Cetina stariji obolio je i zahvalio se na službi, moleći da mu se doznači mjesačna potpora. Prihvaca se predlog opć. odbora, da mu se doznači potpora čim podmiri dug napram općini, inace da se dug gruntovno uknjiži. Glede novog lugara da se raspise natječaj uz dosudanjju plaću. Lugaru A. C. tina doznačuje se plaća oca mu Ivana, ako kni službovati u Lužini. Inace raspisati natječaj za Lisinu. Uzima se do znanja da je Srđot Petar primljen u svezu općinarstva grada Trsta. Dozvoljava se Kinkela Ivanu, da gradnjom šterne uz svoj skadanj u Bregima zadje pod opć. put, ali ne smije nikomu braniti prolaz preko šterne.

Prihvaca se otkaz najamnine opć. stie na Crekvini zaključkom, da se na doba raspise dražba za unajmljenje iste uz cijenu od K 161-72. Tvrdci Greinitz, da se isplati za montiranje tuba kod opć. stierna K 273-70 odbiv u koliko je manje posla obavljeno kod stierne u Jelovičanama. Nadučitelj u Rukavcu, traži da mu se poviši paušal za ogrjev, poslužnika, školski i za školski vrt, koji se predmet prepusta za proračunsku sjednicu. Popravlak općinskog puta od Marčelji na Kukuljani povjeren je Tomi Kukuljan zaključkom, da se radnike ne isplati dok ne bude razvidjen taj popravlak. Da bi se povećao prihod Družbe Sv. Cirila i Metoda i pobudilo na to i ostale naše općine zaključuje se, da ova općina od sada na svim svojim dopisima rabi Družbin biljeg. Dozvoljava se Škrli Josipu Škrli Josipu bezoterno izlučenje jedne čestice, uz uvjet, da namiri sve zastane interese. Na izjavu Lenac Ivanu iz Zarneta, da mu je mjeren obilina površina iskopanog kamenoloma i postavna previsoka cijena odlučuje se, da opć. geometar u prisutnosti gosp. F. Rubesha ponovno izmjeri to zemljište i predloži budućoj sjednici na riješenje. Prihvaca se

remينو, znati, što je bio Slavoj i tu obćinu. Njeki ne će imati vjetovati se. Mnogo stvari teško svijati bez njega. Dugo dugo ne ćgradu moći nit misliti bez Slajku. Nego . . . njega se doista žjeti, al će se vidjeti njegova i njegovi sinovi i njegova kćerka đnosno znati će, ko što je bio ac, i nastojati i raditi, da budu djeca svoga roditelja.

oju Jenku vječna uspomena! Njeovic, njegovim sinovom i kćeri, im sestram, naše najbolnije sa-uz vrću želju da jih Bog uzdrži i miru Božjemu!

e i občinski činovnici.

ne i občinski uredi u državi jesu važne institucije ili uredbe, što će se je tole razumi u njihovoznač i poslove koje obavljaju, priznati vlastitog djelokruga obćina, oista obćiran, ne manje zadaje pošta takozvani preneseni djelov. To je posao kog obćine obavijesto državnih ureda. Obćine za što ga umjesto države obavljaju nju nikakove odstete, prem bi bilo da država razmjerno poslu apre novcem. Obćine bi tada kše uzdržavati potrebito i sponovništvo, koje sve te poslove ljeti.

ne navlastito seoske, sačinjavaju seljaci, kojima se ne može proćelke občinske namete, da se tako teče svote za moći odrediti prićelke občinskim činovnikom. Stoga obćina u Istri koje imaju višim obraženih činovnika, pošto takovi nizke plaće a ne sigurna mjesta, vine i neuredjene odnošaje u službu.

ka zastupstva skoro su izključivo di, pa no imaju li vješta činovnja obćinski poslovi.

y stoga što obćine obavljaju ržavnog posla i dosta važnog, i država doprinieti k troškom a plaću obč. činovnika i podusavjetom. Tada bi obćine mogle stojnije plaće činovnikom, pa u službu dolazilo sposobnih činov-

država podupire razne institucije, koja mnogo puta ne donesu irem izravno koristi, niti u ime

novničkoj odori snižiti može.

Župnika-dekana Mons. Antona Rogaća dopala je teška zadaća, da svoga najboljega prijatelja i suradnika i subotioea ne samo izpovjedi i pričesti i dade mu posljednju pemast, nega i da ga vodi do hladnoga groba. Uz njega okupili su se domaći dušobrižnici, Strnad, Logar, Urančić i Hrušćek. Duhovni pomoćnik, e Veprinacki, župe upravitelj Klun.

Oko 9 sati krenula je povorka iz Podgrada u Hrušćicu, za sprovod kakvu uru daleko. Bilo je pripravnih kakih 80 kočija za vožnju sprovodilaca. Al je ovih

u dugom u ime duovice, uglavno već u raslih sinova, male djevojčice i maloga dječatića, koji se svoga oca niti spominjali ne će; sestara, rodbine, drugova, prijatelja, štovatelja. Slava pokojniku! Slava Slavojju Jenku! orilo se je po cijelom groblju.

U velikoj dvorani „Narodnoga doma“ priredila je obitelj pokojnikova objed rođjaka i za daljnje gostove. U njezino ime zahvalio se je svimi na prijazi i ljubavi izkazavoj njoj i pokojniku, zastupnik Vjekoslav Spinčić.

djinac odbijao je. Nepravice nanešene mu od naših ljudi, ni malo ne poznavajućih, njegovih odnošaja, bolile su ga. Ipak nije nit u zadnje doba mirovao, a da, se nebi za dobro naroda zauzimao.

Jos prošloga mjeseca pisao je jon opetovno našim zastupnikom u Beč, nek se zauzmu za to, da se nečuveni odnošaji zumekej zadrugi Podgradskoj, pa i u drugih pravedobno urede. A blagajnikom gospodarska zadruga i posujlnice, te predsjednikom „Čitačnice“ ostao je do svoje smrti. Jedan je glas medju domoljubi Podgradske obćine, da će se sada jedva,

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa | **Zvonimir Gjurin**

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoj skla isto svili vojničkli potreboća.

Preko puta via Sergia br.

BAZAR GRADA PU

providjen svim bazarskim potrebam

Cijeno ntsko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

Veliki izbor ljetne obuće!

tvrt

Via Sergia br.

Cipele za muškarce na ste-
na puceta K 6-80.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 2

Časti se preporučiti p.
općinstvu svoj jeftini cjen
vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Visko crveno	52 i 56
bijelo	52 i 56
Istarsko crveno . . .	36 i 40
bijelo	36 i 40
Dalmatinsko crveno .	40 i 44
bijelo	44 i 48
Šiler (Opolito)	44 i 48
Terrano	36 i 40
Muškat bijeli, sladak	48 i 52
crveni	52 i 56
Refresco	K 1-60
Marsala	1-40
Vermouth	1-20

Osobito se preporuča crvenim
vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti
točni naslov.

Ante Ti

na uglu ulice Carducci i u

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni
(corte Forbeseri.)

zamolbu župana Studene, da se tamošnjim kućegospo-
darom izdade po četiri prostorna metra gorivog drva u
„Stuleu“ i dva prostorna metra „Zada polje“ ako ne
bude zapreke sa strane šumske oblasti. Prema dopisu
općine Volosko ovlaštuje se općinsku upravu, da spora-
zumno uređe dan glede konačnog komisionalnog očevida
i uređenja dvojbjenih granica med por. opć. Volosko i
Matulji.

Dosadanj pregledaoc mrtvaca, pratitelj zatvorenika
i užigač svjetiljaka u Kastvu zahvalio se je na tom
službovanju, te se prihvaća predlog odbora i imenuje
u privremenom svojstvu Kacin Josipa pregledačem
mrtvaca i pratiteljem zatvorenika uz dosadanje pristojbe
a užigačem svjetiljaka imenuje se Ružić Ivana Ivanova
uz mjesečnu plaću od K 12.—.

Župan Srdočeve Ivan Srdoč umro je 26. junija
te nakon saslušanja općinara i na predlog g. opć. gla-
vara imenuje se novim županom za Srdoč g. Srdoč
Josipa pok. Ivana kbr. 7. Župan iz Zvonice Sušan
Mate izjavio je, da mu nije moguće obnašati više te
službe radi obiteljskih prilika. Saslušev moijenje više
članova opć. zastupstva, zaključilo se je, da se tu za-
hvala ne prihvati, već da isti obnaša tu čast do konca
ove periode i nek mu se povrati pečat županije.

Ne uvažuje se molba Požarić Stjepana iz Bakarca
sad u Jusićima i Hećimović Danijela sad u Perušiću
glede primitka u svezu općinarstva ove općine.

Preporuča se na uvaženje molbe za podjeljenje
obrtnih koncesija Belasić Mata i Jurečić Antona za
prodaju vina i pive na male i Felan Jelene radi dozvole
da može držati na spavanju radnike.

Javne dražbe i kolaudacije. Popravlak zida na groblju
u Sv. Mateju odan je za K 782 Jugo Franu iz Brnasi,
koju se dražbu odobrava i zaključuje, da se otkupi po-
trebno zemljište po K 2 od m², da se eventualnu štetu
polag procijene namiri i poduzetniku kao višeradnja
isplati za potporni zid K 95-20 p, a za dublji i širi
temeljni zid K 64. Odobrava se dražba gradnje zida uz
kuću Ivana Ivančića u Zametu sa dostatbenom cijenom
od K 226-20 p, imenujući nadzornikom radnje gosp. F.
Rubešu i zaključkom, da poduzetnik taj zid fugira ce-
mentom za cijenu od K 30. Odobrava se javnom draž-
bom prodaja stolarskog orudja što je pripadalo ovdšnjoj
delavskoj školi sa utrkom od K 411-81 i zaplijenjenih
vaga i dvih bočova sa K 6-42. Dražba za dogradnju
školske dvorane petog razreda ovdješnje muške učione
odobrava se i to zidarska sa dostatbenom cijenom
K 5392 a stolarska nakon poviška sa K 839. Prihvaća
se provedenu kolaudaciju popravka puta od željez-
ničke postaje Matulji prema selu Osojnaki, isplativ
dostaocu dostatbenu cijenu od K 598-50 i u ime više-
radnje K 170-15, odobrava se kolaudacija opć. stierne u
selu Jelovčićani i to zidarska sa višeradnjom sa K 2614-63
pridržav poduzetniku K 135 za doba od tri godine kao
jamčevinu o nepropustivosti stierne, klesarsku radnja sa
višeradnjom sa ukupnih K 410-36, limarsku radnja sa
naviškot K 292-90 i ona za kopanje kanala za dovodne
cijevi sa K 30, te nagrada nadziratelju radnje sa K 30.
Odobrava se nadalje kolaudacija stierne u Pilepićima i
Odobrava se nadalje pridržav poduzetniku K 160 za
to zidarska sa K 3084 pridržav poduzetniku K 160 za
doba od tri godine u ime kaucije da će stierna biti
nepropustiva, klesarsku radnja sa K 386, limarska radnja
u koliko je bila izvedena sa K 191-39, za kopanje ka-
nala K 113-91, te nagrada Pilepić Matu za nadziranje
tih radnja u svoti K 30. Kolaudacija stierne u Skurinj
tukodjer se odobrava i to zidarska radnja sa višeradnjom
i po odbitku manje učinjenog djela sa K 3853-34 pri-
držav u ime garancije za tri godine K 160 da će stierna

biti nepropustiva, klesarska radnja sa višeradnjom u
u svoti od K 452-80, limarska radnja sa naviškot sa
ukupnih K 489-95, radnja kopanja kanala za dovodne
cijevi sa K 92-79, te Turak Franu nagrada K 40 za
oadziranje tih radnja.

Odobrava se provedena dražba za prodaju 200
prost. metara drva za paljenje ugljena u Lisini uz do-
statbenu cijenu od K 1-15 po prost. metru.

Dogradnja drugog razreda pučke učione u Brgradu
odana je putem dražbe i to zidarska radnja Dukić Lju-
devitu i drug. za K 10050, a stolarska Antonu Jaksetiću
za K 1922 što se odobrava zaključkom, da se Alrić
Josipa odsteli sa K 2 po četv. metru za zemljište, koje
će mu se uzeti.

Odobrava se prodaja zemljišta „Sorovo“ u Gor.
Rukavcu sa dostatbenom cijenom od 541-07 koji utržak
da se upotrebi za gradnju ceste na „Pisčinu“.

Školska zgrada u Hostima je gotova, te se ta
zidarska radnja kao i višeradnja odobrava sa ukupnom
svotom od K 11.792-64 pridržav poduzetniku svotu od
K 150 kao garanciju, da stierna ne propušta, a njekeje
opazene manjkavosti ima poduzetnik cim skorije odstra-
niti. Odobrava se i stolarska radnja sa K 2121-21 to
iznos od K 464 za izradbu školskih klupa.

Odobrava se dražba za izradbu popravka puta od
državne ceste na Kantridi k moru sa cijenom od K 230-40.

Odobrava se kolaudacija gradnje pločnika pred
crkvom Sv. Lucije, oko stierne na Lokvi i pred opć.
kućom br. 75 u Kastvu kao i podzemnih kanala sa
učinjenim višeradnjom u ukupnoj svoti od K 2065-51

Prihvaća se kolaudacija zida pred crkvom Sv. Je-
lene u Kastvu, koja radnja ukupno sa višeradnjom iz-
nosi K 3107-10. Jurdas Mariji doznajuće se odsteta za
počinjenu štetu rušenjem zida i minanjem u njezinom
vrtu sa K 100, što nek joj se obračuna u danu joj
posudu.

Ukupna svota prenavedenih dražba i kolaudacija
u ovoj sjednici iznosi K 52.250-98.

Obdržavana dražba za dovoz gorivog drva iz Lisine
uz cijenu od K 3-70 po metru ostala je bezuspješna,
a pristupiv zatim Gaus Josip izjavi da je voljan ta drva
za ogrijev općinskog ureda i škola izvoziti uz cijenu od
K 3-90 po prost. metru ako na to pristane opć. za-
stupstvo, koje prikvati tu ponudu.

Da se namiri različite potroške za javne općinske
gradnje predviđene u proračunu za ovu godinu kao i
one, što su naknadno odlučene, u općinska blagajna
nije u stanju, da to iz svojih sredstava učini, prihvaća
se predlog opć. odbora, da se uz dosad već prihvaćeni
zajam od K 6000 u sjednici od 13. junija t. g. uzajmi
kod Posujilnice u Voloskom daljnjih K 24.000 uz 5 1/2 %
interesa i to K 12.000 za kastavsku a K 12.000 radi
škole za brgradu općinu, uz odobrenje toga zajma sa
strane zemaljskog odbora.

Dne 10. maja t. g. obavio se je pregled opć. bla-
gajne, te je prihod svih dnevnika, što se ovdje vode
iznosio K 183.046-68 a rashod K 182.132-63, te je prema
tomu proizšao višak od K 913-95 i to u prometu sa
gotovim novcem. Dne 12. i 13. julija t. g. bio je ovdje
računarski revizor kod zemaljskog odbora gosp. Josip
Bradicich i obavio pregledanje računa ove općine izrav-
ljen i pregled obć. blagajne sa prihodom u gotovini od
K 220.963-42 i rashodom od K 215.889-21, dakle sa
viškom K 5074-21, u državnih obligacijah i post. ste-
dionia K 2100 i u privatnih obligacijah K 230.305-04,
koje se pregleda uzima do znanja.

Zastupstvo Češke Budjejevačke pive u bačvi-
cam i bocama uz veoma povoljne cijene.
Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg dru-
štva za osjguravanje života uz najmoder-
nije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo
osjguravanja proti požaru i nezgodam itd.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa | Zvonimir **Čiurin**

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavaom c. i k. općinstvu sv
skla iste svih vojničkih potreba

Preko puta via Sergia br
BAZAR GRADA F
providjen svim bazarskim potreba
Cijeno nisko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

Veliki izbor ljetne obuće

tv
Via Sergia h

Cipele za muškarce na s
na puceta K 6-8

Ivan M. Ži

PULA

Admiralska ulica broj

Časti se preporučiti p
općinstvu svoj jeftini q
vina iz vlastitih vinograd

Cjenik vina:

Viško crveno	52 i
bijelo	52 i
Istarsko crveno	36 i
bijelo	36 i
Dalmatinsko crveno	40 i
bijelo	44 i
Šiler (Opjollo)	44 i
Terrano	36 i
Muskat bijeli, sladak	48 i
crveni,	52 i
Refosco	K 1-60
Marsala	1-40
Vermouth	1-20

Osobito se preporuča crv
vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim ozn
točni naslov.

Ante T

na uglu ulice Carducci

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni
(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjejovačke pive u bačvi-
cam i bocama uz veoma povoljne cijene.
Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg dru-
štva za osjguravanje života uz najmoder-
nije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo
osjguranja proti požaru i nezgodam itd.

Oglasi, priposlana itd. izlasku i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. šalju se napunjenom ili položenom pošt. štetnicom u Beču sa administraciju lista u Pulu.

Kod naručba valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

U slučaju neprimanja lista na vrijeme ne primaću se to javi odgovarajući u ovisnom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izdana napisu „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 847849.

Telefon tiskara broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a našaga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Urednik i izdavač: Jerko J. Mahulja. — Urednik tiskara: Leginja i dr. prije J. Kramptić i dr. u Puli. — Glavni suradnik: prof. M. Mandić u Tratu (via Gradca br. 1, ul. kat.).

† Slavoju Jenko.

Dan 8. kolovoza 1907. dugo će se spominjati u Podgradu i okolo, kao osobiti dan. — Ljetno sunce je već za rana pallo. Po mjestu se nigdje ne radi, prem je radni dan. Uredili, i občinski i državni su zatvoreni. Na krasnoj zgradi „Narodnoga doma“, na kući veleć. gosp. dušobrižnika, kao i na nekih drugih opaža se crnje ili crnim obavite narodne zastave. Ljudi, stari i mladi, muški i ženske dolaze, u kuću pokojne Božičke i izlaze iz nje zalostnih lica, a mnogim je lica i suzami orošeno. Zaluju, žarke suze rone, za mužem kakvi se rjeđo radjaju, koji je i skrupnosti i pojedincem mnogo dobra učinio, zaluju i plaču za Slavojem Jenkom, koj u rečenog kući (njegov se pregradjuje) leži na mrtvačkom odru. Ljudi dolaze sve više. Dolazi jih iz cijele prostorne občine Podgradske, pa iz susjednih, Materijske i Jelšanske. Među njimi vidiš iz Materije občinskoga glavaru Kaspera Kastelca, gospodu majore u miru Rožu i Romualda Zupantića; iz Jelšanske trgovce Prebelića i Stembergera. Ima tu i savjetnik Buzetške občine Mate Sanković. Vozovi dovoznaju i drugih sa svih strana. Dočim je zastupnik Vjekoslav Spinčić došao iz Krpanje u Podgrad već dan prije, dolaze na dan sprovoda zastupnici Matko Mandić iz Trata; Dr. Matko Trinajstić iz Voloskoga; Dr. Dinko Trinajstić iz Pazina, Dr. Matko Leginja iz Pule. Dolaze da izkažu zadržu počast svojemu milom i vjernom drugu kroz tri saborske periode. U svrhu izkaza osobite pošte i ljubavi do čelik muža i uzor-domofubna eto u Podgradu i načelnika občine Kastavske Kazimira Jelušića, sa prvim savjetnikom Franom Dukićem, načelnika občine Pazinske, Dra. Šime Kurelića, predstavnika občine Volosko-Opaljske Viktora Tomičića i Augusta Rajčića, vjersoucitelja na Pazinskoj gimnaziji prof. Frankole. Iz Trnova, rodnoga mjesta blagoga pokojnika, ima veliki broj rodnjaka (među njimi veleposjednik Ivan Valentić) i rodnjakinja i drugih štovatelja. Ima jih i iz Bistrice. Spomena je vrjednog, da je došao na sprovod i na izraženje saučestja također upravitelj c. kr. kotarskoga poljolarstva baron Schmidt-Zohierow, nasljednik u službi dakle onih, naročito sadanjega namjesticnoga savjetnika Alojzija Fabianjija, koji su protiv pokojnika počinjali svega, što samo ljudjaka zloba u činovničkoj odori smatrali može.

Zupnika-dekana Mons. Antona Rogaća dopala je teška zadata, da svoga najboljega prijatelja i suradnika i subotoca ne samo izpovjedi i pričestati i dade mu posljednju pomast, nego i da ga vodi to hladnoga groba. Uz njega okupili su se domaći dušobrižnici, Strnad, Logar, Urančić i Hrušček. Duhovni pomoćnik, je Vepričančki, župe upravitelj Klun.

Okolo 9 sati krenula je povorka iz Podgrada u Hrušču, za sprovod kakvu uru daleko. Bilo je pripravnih kakih 80 kočija za vožnju sprovodioca. Al je ovih

većina ista i pjesice. U sprovodu bili su najprije tri pokojnikova sina, Tjehomih, Vladimir i Stojan, onda razni rodnjaci i rodnjakinje, pak te čelni predstavnik c. kr. kotarske političke oblasti sa Viktorom Tomičićem, pak rečeni zastupnici, občinski načelnici, među njimi i Podgradski i drugi predstavnici občine, činovnici svih c. kr. ureda, žandari, finančni stražari, drugi mnogi, muški i ženski.

U župnoj crkvi u Hrušču otpjevali su i odmolili velečasni svećenici ofšcij. Mons. Rogać je otpjevao, a tri druga svećenika čitali sv. misa. Došnjakom, naročito iz istočne Istre čudno se je činilo, da se i ofšcij i sv. misa pjeva isključivo latinski, da od svega onoga uzvišenoga što se u psalmih i sv. misi pjeva, ljudi posve ništa ne razumiju. — Na orguljah pjevao je pjevački zbor Podgradski pod vodstvom vrstnoga glasnika i pjevača Grna. Isti zbor otpjevao je žalobne pjesme, slovenske, pred kućom žalosti prije nego li je sprovod krenuo, u crkvi pak na svrsi na groblju. Pjevao je divno, pjevao je i tako, da se ne bi trebao sramiti niti u Beču. Tako dobar utisak je među svimi napravilo, da su se među pjevači, sve mladim ljudmi koji po cio dan rukami rade, nalazili također sudac Koraca i sudbeni pristav Bizalj.

Oprostno slovo na grobu progovorio je zastupnik Matko Mandić. Za govora kao da je zatomio suze, koje je sprovodom često lieva. U govoru očitao tok nauka pokojnikovih, i njegovu poslovanja. Iznaknuo je pokojnikovu ljubav do njegovih, njegov mar i rad za občinu Podgradsku, za narod hrvatski i slovenski u Istri, njegov žar za svim što je liepo i plemenito. Nije mogao od manje, a da ne iztakne, kako je baš radi toga, jer je odlučno radio za svoj narod, bio mržen i proganjan ne samo od predstavnika zemaljskih autonomnih oblasti, od zemaljskoga kapetana i asesora, od junte, od kamorasa, nego također od predstavnika c. k. oblasti. I najviši c. k. činovnik i najviši c. k. sluga mislio je da može nekažajeno poduzimati sve što je h'jeo protiv pokojniku. Postupak c. kr. oblasti i njihovih predstavnika, crn našem narodu u obće, je to crniji protiv pokojnom Slavuju Jenku. Za to ga puk pred narodom nije oćnio, nego baš protivno osvjetlao, proslavio.

Govornika sve je pažljivo slušalo, a ganulo do suza, kad se je općrao od pokojnika, kad mu je iznicao zadnji s Bogom u ime udovice, trojice već odraslih sinova, male djevojčice i maloga dječčića, koji se svoga oca niti spominjali ne će; sestara, rodbine, drugova, prijatelja, štovatelja. Slava pokojniku Slava Slavuju Jenku! orlilo se je po cijelom groblju.

U velikoj dvorani „Narodnoga doma“ priredila je obitelj pokojnikova objed rodnjaka i za daljnje gostove. U njezino ime zahvalio se je svimi na prijazni i ljubavi izkazanoj njoj i pokojniku, zastupnik Vjekoslav Spinčić.

Teško je govorio. Bol, suze su ga pričale. Izgubio je jednoga najboljih svojih prijatelja i drugova.

Kod objeda i, inače sabralo se je nekoliko stolina kruna među prijatelji i štovatelji pokojnikovimi, za slovensku i istarsku Družbu. Za to se je osobito zauzimao občinski lječnik Dr. Bilek.

Zastupnici na zemaljskom saboru, većinom drugovi pokojnikovi, darovali su mjesto vjenca na grob druga 106 kruna za Podporno djacko društvo u Pazinu.

Zastupnik Vjekoslav Spinčić darovao je posebice po K 25 Bratovštini hrvatskih ljudi u Istri, Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru i Djackom podpornom društvu u Pazinu.

Vjenca na grob pokojnikov položili su: rodbina (obitelji), sestra i brat, rodbina Valentić-Sever, rodbina Meichsner-Jellousek, rodnjakinja Fany Perenić, Čitalnica Podgrad, Dr. Matko Leginja, Franjo Cek, tvrđka Fr. K. Souvan.

Obitelj pokojnikova dobila je s raznih strana brojavnih i pismenih izražaja saučestja.

Slavoju Jenko pokopan je uz svoga svaka Frana Sabca. Već je kakih 30 godina, da se je Fran Sabac pokopan. Njegovo ime živi još uvijek na najugodnijoj uspomeni kod naroda. Bio je muž, bio je čovjek, bio je jako zauzimao za dobro svojega bližnjega, za pučanstvo među kojim je živio. Bio je trgovac i občinski načelnik. U isto tako ugodnoj uspomeni ostaje kod pučanstva, među kojim je živio i radio preko četvrt stotletja, Slavoju Jenku. Uspomena na njega je obsežnija, jer ga se spominje čitla Istru, sav naš hrvatski i slovenski narod, u Istri i izvan nje. Uspomena ta bit će i trajnija, jer je Slavoj Jenko ostavio vidljivih spomenika. „Narodni dom“ je on začeo, njegovo zidanje rukovodio, njim se dičio. „Čitalnica“ je on tako rekuc stvorio iz „Bratnoga društva“, „gospodarsku zadrugu“ je pomogao stvoriti i rukovoditi. Posujilnica i hranilnica je njegovoga djelo, i bio njoj je duša i blagajnik.

Zadnjih godina svoga života manje je radio. Nije već marilo biti niti „zupnikom“, niti zastupnikom naroda. Njim bila je oblađala njeka apatija. Premnogo svakojakih nepriključa potisnulo je njegovu inače izvanzrednu energiju. Tišale sa ga tim jače, što jh je u sebi držao, što jih nije rad povjeravao niti svojim najintimnijim. Nepravice počinjavane mu od tudnjina odbijao je. Nepravice nanese one od naših ljudi, ni malo ne poznavajući, njegovih odnošaja, bolile su ga. Ipak, nije niti u zadnje doba mirovao, a da se neb' za dobro naroda zauzimao.

Još prošloga mjeveca pisao je „on opetovno našim zastupnikom u Beč, nek se zauzmu za to, da se nećuveni odnošaji žumskoj zadrugi Podgradskoj, pa i u drugim pravodobno urede. A blagajnikom gospodarske zadruge i posujilnice, te predsjednikom „Čitalnice“ ostao je do svoje smrti. Jedan je glas među domoljubi Podgradske občine, da će se sada jedva,

Izlazi svakog četvrtka o podne. Netiskani dopisi se ne vraćaju nepodpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, na godišnj 5 K za seljake. Polgodine 5 K u obće, odn. 4.50 za polgodine. Izvan carovine više poštarine. Plaća i utuđuje se u Puli. Pojedini broj stoji 10 h., kao stali 20 h., kolji u Puli, toll' izvan iste. Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Leginja i dr. prije J. Kramptić i dr. (Via Gradca br. 1), kamoneka se naslovljuje sva pisma i predplata.

Kad je preminuo, znati, što je bio Slavoju Jenko za tu občinu. Njeki ne će imati s kim savjetovati se. Mnogo stvari teško će se obavljati bez njega. Dugo dugo ne će se Podgrad moći nit misliti bez Slavvoja Jenka. Nego... njega se doista ne će vidjeti, al će se vidjeti njegova djela. A njegovi sinovi i njegova kćerka znađu odnosno znati će, ko što je bio njihov otac, i nastojati i raditi, da budu vrijedna djeca svoga roditelja.

Slavoju Jenku vjerna uspomena! Njegovoj udovici, njegovim sinovom i kćeri, te njegovim sestram, naše najbolnije saučestje, uz vruću želju da jih Bog uzdrži u zdravlju i mira Božjemu!

Občine i občinski činovnici.

Občine i občinski uredi u državi jesu veoma važne institucije ili uredba, što će svaako, tko se iole razumi u njihovu važnost i poslove koje obavljaju, priznati.

Osim vlastitog djelokruga občina, koji je doista obširan, ne manje zadaje občinam posla takozvani preneseni djelokrug. — To je posao koj občine obavljaju namjesto državnih ureda. Občine za taj posao što ga umjesto države obavljaju ne primaju nikakove odštete, prem bi pravedno bilo da država razmjerno poslu ove podupre novcem. Občine bi tada mogle lakše uzdržavati potrebno i sposobno činovništvo, koje sve te poslove ima obavljati.

Občine navelstilo seoske, sačinjavaju siromašni seljaci, kojima se ne može propisivati velike občinske namete, da se tako utegne oveće svote za moći odrediti pristojne plaće občinskim činovnikom. Stoga je malo občina u Istri koje imaju višim nauči naobraženih činovnika, pošto takovi ne će uz niške plaće a na sigurna mjesta, bez mirovine i neuredjene odnošaje u občinsku službu.

Seoska zastupstva skoro su izključivo prosti ljudi, pa ne imaju li vješta činovnika, zapinju občinski poslove.

Uprav stoga što občine obavljaju mnogo državnog posla i dosta važnog, morala bi država doprinieti k troškom občina za plaću obč. činovnika i podupirati ih savjetom. Tada bi občine mogle nuditi pristojnije plaće činovnikom, pa u občinsku službu dolazilo sposobnih činovnika.

Kad država podupire razne institucije i poduzeća, koja mnogo puta ne donesu državi barem izravne koristi, niti u ime države vrše ikakav posao, kad i kamo bi morala podupirati i to u prvom redu občine. Pravo bi bilo već i iz tog gledišta da država ošteđuje občine za posao koj za nju obavljaju, kad državni činovnici ako nešto čine za občinu ili privatnike, pitaju za to nagrade, putno i ostale troškove.

Občinski činovnici moraju obavljati sve one poslove, koji se obavljaju i u državnim i pokrajinskim uredima. Bilo državni bilo pokrajinski uredi razdijeljeni su u razne odsjeke i svaki odsjek ima jednu, malo kada više vrati uređovanja.

Štiti odjek ima posebne činovnike ili stručnjake, dočim u obč. uredu obavljaju jedan, ako i u mar. em. broju.

Maló je u Istri občina — izuzim gradska — koje mogu uzdržavati više činovnika i koji poslove među se razdjeljuju, sve ostale naprtille su sv. posao na plaća jednomu (občinskom tajniku). Sretna je občina koja slučajno dobije sposobnoga i radnoga služu, inače nered, zanemarivanje, zatim globe, itd.

Svem to mu kriva je neutrojena služba, mirovina i kukavna plaća občinskih činovnika.

Skoro svaka kraljevina i krunovina u Austro-Ugarskoj državi uredila je službu, mirovinu i plaću občinskih činovnika zakonom, samo je Istra bi reč u tomu iznimka — nezna sa čijom krivnjom.

Občinski činovnici važan su faktor u javnom životu, pa bi se njihove odnose moralo zakonom urediti. Oni žive među narodom i za narod, a narod sačinjava občine, dakle ovi su uzko skopčani sa napredkom občina.

Za budućnost ovih činbenika odnosno za njihovu starost, morala bi se pobrinuti zakonodavna tijela, te zakonom urediti njihovu službu, mirovinu, kao i ostale odnose.

Zakonom se je uredilo obstanak i budućnost najprostijih radnika, samo občinski činovnici Istre, nemaju te blagodati.

Stavlja se dakle na srce onih, kojima je to u rukama, neka se zauzmu, da i ovaj toliko važan stalni su javni život dobije ona prava, koja već odavna uživaju mnogo i mnogo manje zaslužni stalni su državni.

Vi pak gospodo občinski činovnici u obće maknite se i progovorite, jer dok mučite, misli se da ste zadovoljni ako, i nosite poderan čurak i prazan trbul.

Iz carevinskoga vieća.

Prešni predlog
zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginja
Spincića i drugova.

Prošla dugotrajna i žestoka zima, prouzročila je stanovništvu mjestne občine Materija, kotar Volosko u Istri, vrlo teške posljedice. Ona je naimo uništila bar polovicu zimskih usjeva, a trava na sjeno kosima poginula od studeni u toliko, da se nije ni polovicu običnog siena spravilo.

Krompir i fazol, glavni prihodi onog stanovništva, uništeni su od crva tako, da se ne će niti 1/3 pridjelati.

Proljećni mrzaz (slana) ofurio je skoro čitavo cvieće voćaka, a ono malo ploda što je ostalo, propalo je usljed navale gusjenica. Voća se ne će dakle ni malo spraviti, što će ono stanovništvo teško očutili, jer se je većem dielomično hranilo, a dielomice koji novčić zaslužilo.

Svem to mu nastupila je već mjeseca maja žestoka suša, koja traje još i sada i koja je bacila siromašnoga poljodjelca u još veću zdvojnost.

Kuno da lih elementarnih nezgoda ne bijase onomu tužnom stanovništvu dosta, posjetila ga je konačno i debota tuča, koja je uništila posve i ono, što je bilo zimi, sve, gusjenicama itd. preostalo.

Usljed svega toga očekivati je kao stalno, da će zavladati u onom stanovništvu glad i nevolja i da će mu životinje poginuti, jer od svega prihoda zemlje ne će imati skoro nikakve koristi, premda je baš u zemlju mnogo truda i troška uložio.

Pošto ne ima u onoj občini absolutno nikakve industrije, mora se stanovištvu hraniti, poreze i namete podmiriti, te kamate na dugove plaćati jedino iz prihoda zemlje, a kad tog prihoda ne ima, što mu je biednom početi?

U tom kritičnom stanju, koje se je žalibog na tamošnjem gulom krasu svake godine opetuje, trebalo bi onom stanovništvu neophodno državne pomoći i zaslužku kod kakve javne radnje, bilo kod

gradnje potrebitih cesta, bilo kod gradnje tih potrebitih željezničkih pruga, koja bi spojila željezničku postaju Herculje, na državnoj željeznici Trst-Herculje-Pula, sa postajom Jurđani, na pruzi južne željeznice Sv. Petar-Rieka, koja bi koristila strategičkoj svrhu, prometa i trgovini, jer bi za mnoge strelita posteljcu vezu između Trsta i Rieke.

Na temelju ovdje navedenoga stavljaju podpisati slijedeći prešni predlog:

Visoka kuća rieka izvoli zaključiti:

„Poziva se c. kr. vladu, da pruži čim prije strogoj zimski, dugotrajnom sušom, gusjenicami i tučom unesređenom stanovništvu mjestne občine Materija iz državnih sredstava izdašnu novčanu pomoć, za nakup živeža za ljude i za nabavu krme za blago, te da istome pribavi zasluzbe javnim radnjama, bilo gradnjom potrebitih cesta, bilo gradnjom tih potrebitih željezničkih pruga, koja bi sv. Zala postaju Herculje na državnoj željeznici Trst-Herculje-Pula, sa postajom Jurđani, na Pruzi Južne željeznice Sv. Petar-Rieka.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj prešni predlog razpravi svim pravilnikom dopuštenimi kraticami, te da se bezodvlačno uputi odboru za podporu postradalam usljed elementarnih nepogoda.

U Beču, dne 18. Julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
V. Spincić i drugovi.

Prešni predlog
zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginja,
Vjek. Spincića i drugova u pogledu biede.

Pozivaju se na prešni predlog prvo podpisanog i drugova, predan u sjednici državnoga sabora dne 18. p. m. tiećući se nevoljnog stanja stanovništva mjestne občine Materija, politički kotar Volosko u Istri, prinukani su podpisani ono stanje usljed najnovijih događaja u onoj občini još bolje utvrditi:

Dne 15. p. m. u 2 sata po podne nadvili se crni oblaci nad občinom Materija i do mala sasula se grozna tuča u dobljini oraha, koja je za četvrt sata uništila čitavo žito i sve ostale poljske proizvode. Posve uoištena su polja sela Artniže, Ostronica, Odolina, Hottišina, Mrše, Slivnje, Markovšćina, Velelože, Površane, Bač, Materija, Rožice, Brezovnica, Građišćica; manje oštećena su sela: Kovčice, Slope, Orehek itd. Oštećeni gospodari izgubili su usljed te elementarne katastrofe poljskih proizvoda u vrijednosti od 150.000 kruna. U zdvojnomo stanju pitaju se u strahu kako će preživjeti pošto ne će biti na jesen što spraviti. Državna pomoć je tuj neophodno potrebna.

Usljed toga je gori navedeni Prešni predlog samom žalostnom činjenicom podkrijepljen, te ga podpisani visokoj vladi najtoplije preporučuju.

U Beču, 22. Julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
V. Spincić i drugovi.

Prešni predlog
zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginja,
Vjek. Spincića i drugova u pogledu biede.

Tužni vapaj siromašnoga stanovništva mjestne občine Dekani, polit. kotar Kopar u Istri, ponukao je glavarstvo one občine, da se uteče podpisanima vrućom molbom za državnu pripomoć, nalazeći se ona usljed suše i drugih elementarnih nezgoda u zdvojnomo stanju. Skoro dva mjeseca trajuća suša uništila im je svaku nadu na polju, sjenokoši i dielomice u vinogradu. Krumpira, fazola, žita neima ni za sjeme. Masline, koje daju glavni prihodi onom stanovništvu, trpile su usljed prošle žestoke zime u toliko, da ne će dati kroz više godina nikakva ili jako malo ploda, Posljednja škromna nada jest onom stanovništvu još u vinogradih, u koliko je isto velikom mukom i tudjim novcem američkim trjesem obnovio, ali potraje li

joste malo nesretna suša, nestali će i te nađe, tako i ne bi bilo nepreslano pogubiti, da od strahne tuče, koja hara godimice u onoj siromašnoj pokrajini, nastrada.

Obzirom na ovo žalostno stanje onog pučanstva stavljaju podpisanii slijedeći prešni predlog:

Visoka kuća rieka izvoli zaključiti:

Poziva se c. kr. vladu, da stanovništvu mjestne občine Dekani, polit. kotar Kopar u Istri, kojemu su žestoka zima i dugotrajna suša uništila skoro sve proizvode zemlje, pruži dostatnu državnu podporu, da prehrani sebe i svoje blago buduć zime i da mu dade priliku, da si može i sačuva kod javnih radnja — gradnja cesta i t. d. — štogod zaslužiti.

U formalnom pogledu predlažu, da se ovaj prešni predlog razpravi svimi pravilnikom dopuštenimi kraticami i da se bezodvlačno uputi odboru za državnu podporu nastradalam usljed suše ili elementarnih nezgoda.

U Beču, dne 20. Julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
Spincić i drugovi.

Prešni predlog
zastupnika Matka Mandića, Dr. Laginja,
Vjek. Spincića i drugova u pogledu biede.

Među istarske občine, koje su ljetos ponajviše oštećene sušom, spada i mjesna občina Jelsane, politički kotar Volosko.

Usljed dugotrajne suše trpjela je u prvom redu krma, koja se nije ni polovicu običajno spremilo, što zadaje tamošnjim životinjam, koji se bave pretežno marmogojstvom teška briga za budućnost.

Buduci će pako radi još uvijek trajuće suše i otave nestati, i to će biti tužni kmet prisiljen pošto pola svoje gadozapradi, što bi izazvalo katastrofu za njegovo gospodarstvo.

Glede ostalih poljskih proizvoda treba spomenuti, da je žito vrlo slabo urodilo, te zaostalo zbog suše i na nekim mjestima jedva visinu jednog pednja dosešlo. Istotako zaostale i krompir, fazol, kuruza, zelje i t. d. i nebudu li do mala kiše, neće biti šta kopati i sabirati.

Ljetos neima ni voća, čim se je obično kmet hranio i nešto unovčilo. Radi toga stavljaju podpisanii prešni predlog:

Visoka kuća rieka izvoli zaključiti:

Poziva se c. kr. vladu, da pruži iz državnih sredstava znatnu podporu stanovništvu mjestne občine Jelsane u Istri, koje bijaše velikom sušom silno oštećeno.

U Beču, 22. Julija 1907.

M. Mandić,
Dr. Laginja,
Spincić i drugovi.

Pogled po Primorju.

Lošinjiski kotar.

— Iz Cress. Ovdje se dan na dan očekuje, da će listine za občinske izbore biti izložene, ali valjda još ih nijesu posvema po svoju naredili, zato zatežu što više mogu.

Bit će to listine svakako originalne, kako su i do sada obično bile, a kod eventualnih rekursa odgovoriti će nam se, da su to listine vjeran prepis izravnog poreza izbornika, jer ih dignuše na poreznom uredu. Vedetremo!

Naš šljor geometra otišao je sad na dopust, a što zna zašto? Čudno je samo, da taj gospodin nalazi vremena za košta, a osobito da nadgleda kroz uredovne satove gradnju gospodskog „Patrizia“, dok zlobni ljudi vele, da ih iz svog ureda tjera — samo da ih se riješi — riječima: Vi ste dobar za votat. U obće se kod nas drži, da ljudi moraju služiti činovnicima, a ne ovi ljudima. Valjalo bi ipak i ovdje prozračiti okuzeni ovaj zrak.

Cujemo iz više nego pouzdanog vrola, da se je sa strane onih koji vedro i oblače, kako ono jednom u Pazinu, naručilo do

60 novih patenta, da se uzmogne naša hrvatska stranka utučti. Lepi je to recept zloredne kamore. Ne znamo samo što će na to oblasti. Ovakvo se ljepo pohtiva zakon o čistoti izbora. Sto pa da rečemo o drugoj izbornoj taktici: naših kamorasa P. Tu se čel; oblače sve i avasla; samo da se ljude oblače i premudri.

Znamo za slučajno, gdje se udovice pozivlje na občinu, da ih se nagovori, da odaju svoj glas protiv uvjerenja, ili bar da u eventualnoj tvrdoglavosti istih, ne bude nitko svjedok njihovog postupka.

Sve im je slobodno, jer tko da ih nadgleda. Imaju listine, rade i udešuju ih kako im dobro stoji, a protivnicima ostaje, da se utiču protiv listina. Ali kako će biti moguće urediti svo u četiri sedmice, kad evto občina već dvlje godine radi na listinama i još nije gotova.

Još se gosp. Scarpa tuži, da ga je zastupnik Spincić nazvao Hrvatodzerom, nego srećan mu put, a gosp. Mosuliga čekamo na djelu, da se našoj pdredjenosti u ovom političkom okružju učini kraj.

Mi izbornici cresski zahtjevamo:

- a) da si c. kr. politička oblast prizkribi vjeran prepis izbornika občine Cress, da budemo mogli u svakom slučaju dokazati opravdanost naših prava do čitotno prigovora.
- b) da se sa strane političke oblasti prepreči umjetno stvaranje glasova, dok čemo ostale želje izraziti putem molbe c. kr. Namjestništvu.

Voloski kotar:

Učiteljska škola u Kastvu. prošlog ponedjeljka imalo je općinsko zastupstvo u Kastvu svoju redovitu sjednicu, a na dnevnomo redu je bila tačka: gradnja učiteljske škole.

Na obronku brjega što se spušta od grada do Kržišćca, nakon što se je sagraditi tu školu. Vlada bi ju htjela imati negdje niže, uz cestu, dok ju optina vuče više prama gradu, tamo desno od Fortice. Općini je to loga, da se gradnja što skorije započne, da se to ne vucari kao vlaška godina. No u pogodbi izmed općine i crara nije označen stalni rok gradnje, pa je zastupstvo prihvatilo predlog, da se u pogodbu umetno: da bi ta zgrada imala biti gotova već za dvije godine, tako, da bi četvrti tečaj tjela mogao biti smješten u nju.

Toliko javljamo bez komentara, jer znamo, da je su mnogi zanimaju za to pitanje, pa je vrijedno, da se o tome znađe i govori.

Iz Kastva nam pišu: Zastupstvo občine Kastav obdržavalo 5. t. m. redovitu sjednicu. O istoj izadi će posebno običajno izvješće. Između ostologa odobrilo javnih dražba za škole u Kastvu i Bergudu, obć. puteva, kolauda škole u Pehljinu, triju obč. škola i t. d. za preko 52.000 kruna gradjevina. Odlučilo rabiti narodni biljež za sve službene dopise, podupirati djacku kuhinju u Kastvu i podielilo više djackih podpora.

Pazinski kotar:

Iz Žrnjina nam javljaju: Usprkos svim molbama i tužbama općino zmjnjeko pripisio je dne 1. t. m. u Zmnlj prijašnji poštaniski činovnik Josip Renčić; općina je naimo na svaki način htjela zapriječiti njegov dolazak u Zmnlj samo radi njegove neposobnosti za uređ, koji tvrde neprestano tužbu cijelog žmijnjskog pučanstva. Nađi će se koji, te će možda primjetiti, da je općina poduzela shodne korake, da zapričedi njegov dolazak radi toga, jer je on protivno narodnosti, ali tu neistinu tvrdo neprestano tužbu koji jedne stranke (hrvatske) toli drugo (talijanske). Uvjereni sam, da ne bi najvećem žmijnjskom Talijanu bilo žao, da otiđe iz Žmnlja.

Da pokažem njegovu neposobnost, navesti ću nekoliko brutalnosti, koje su se dogodile u ovdješnjem uredu pod njegovim nadzorom.

Događaja sa, a ne jedan put, nego...
...to će...
...zakon...
...o dru...
...da P. Tu...
...o da se...
...udovice...
...vori, da...
...li bar...
...ni, ne...
...pka...
...da ih...
...saju ih...
...ostaje...
...će biti...
...e, kad...
...na Niti...
...ga je...
...derom...
...ostiga...
...dredje...
...ni kraj...
...riški...
...Cres...
...slučaju...
...va do...
...pre-...
...dok...
...imolbe...
...roslog...
...ipatvo...
...a na...
...radnja...
...sta od...
...sagra...
...imali...
...vuče...
...rtice...
...o sro...
...kao...
...d op-...
...grad-...
...edlog...
...grada...
...bdine...
...o biti...
...jer...
...za to...
...tome...
...o ob-...
...ovitu...
...čajno...
...avnih...
...obé...
...obé...
...gra-...
...za u...
...u ku-
...čakih...
...prkos...
...najske...
...jašnji...
...pčina...
...nječili...
...ogove...
...epre-...
...jetit...
...da...
...er je...
...stinu...
...ranke...
...jerer...
...Tali...
...onos...
...je su...
...nje-

glasili i kako bi oni htjeli. Među nama...
...bio je i krasičana, iz Završine, iz Kani-
...venera, iz Oprtaljskog kraša, te Zrenja-
...Nadamo se, da će se više njih odzvati...
...našem pozivu i iz Poreštine, navlaštito...
...oni iz Kastelira, ali na žalost odoruđa...
...nikoga. Nu što nije bilo ovaj puta, bit...
...će drugom zgodom.

Kad se prošulo u bližnjem gradiću...
...Grozjanju i u Bujama, da će biti ples u...
...korist družbe, sve se uzvrpoljilo, te se...
...pripravljali, da nam dodju smetati. A kad...
...tamo, vidjesmo nekoliko njih iz Grozjanja...
...koji ostade razočarani i osramoćeni se...
...vratile kući, kad nas vidješe onolike na...
...okupu, da ide sve mirno, da je narod...
...bio onako oduševljen. Baš mlo je bilo...
...pomatratl ovaj naš pošten i miran narod...
...gdje se sakuplja i veselil pod krasnom...
...hrvatskom trobojnicom, koja se vijala na...
...jednom visokom stablu.

Pod večer rastali se od nas naši...
...prijatelji, koji su bili odaljega. Rastao se...
...od nas gosp. zrenjski učitelj zanosnim...
...govorom, predotiv svrhu današnjega sa-
...stanka i plesa, preporučiv nauodu, da se...
...i unaprijed prireduju ovakovi plesovi, to...
...da bude narod miran, kako je taj dan...
...bio, da pokažemo Talijanima, tui našim...
...velikim neprijateljima, kako se mi zna-
...derno mirno sastajati i zabavljati ne samo...
...kad smo sami, nego i onda, kad dodju i...
...oni među nas, ne da se snama zabavljaju...
...i vesele, nego da nas izazivlju. I tada tek...
...jo nastalo veliko oduševljenje među na-
...rodom. Čulo se: „Dozala ćemo se opeta...
...sastati u trostruku broju“. Narod se...
...počeo mirno razilaziti svaki svojim ku-
...ćama.

Čisti dobitak kod ulaznine na plesu...
...iznaša 76 K 60 h. Novac je uložen u...
...zrenjskoj posujilnici.

Zivili naši složni Martinčići, živili...
...svijesni Grozjanji i Krasičani.

Franja i Jurina.

Fr. Dakle kako gredu postli tamo u M. Losinju, pokle imaju novoga Magnifikata.

Jur. A todore, svaki dan sve to gore.

Fr. Kako to misliš?

Jur. A tako, zač pravi načelnik ili podošta je bil i ostal je deboli Padrina, a svi drugi su same marionete u njegovih rukah.

Fr. Neka se dnkle i Nikolić čuva, da mu se ča god ne dogodi.

Jur. I ča, zač Nikolić ne vidi s jenim okom, a Padrina vidi i prevlače dobro s dvimi očl — za svoj interes!

Fr. A punto, prišlo mi je na misli, ce je s onim poslom od kuntrabanda s kukurozom, je uorebit i ono zaspało.

Jur. Ne boj se Frane, s financom ni ruga. Niki dan mi je rekal jedan činovnik (implegal) od finance, da je ta stvar na ministarstvu u Beču (Vienna).

Fr. Dakle čekajmo da vidimo.

Fr. Sen čul da se Tonka va Vršku jidi, da znae su-stavili na fuoj goštićine od Dume.

Jur. Očó ve, neka ne stavi kigod va fuoji i nju i Mery amerikuanku.

Fr. A ce govori sirolina?

Jur. Eviva la španju, dove che se vive o manja.

Fr. Da, to je dobro, ma nego ako ta španja gazi uspomene naših pokojnih starih, svaki pametan čovik će ju poslat k vragu.

Jur. Dragi ti, da je tuo komu govorit. Injurancra, injurancra velika je još u puno od njih v Losinju!

Razne primorske viesti.

Imenovanje. Sudbeni vježbenici gg. Vaclav Mangiarollo, Dr. K. Petean, Ante Kraljić svi u Trstu, te gg. R. Vergna u Grediški, Ante Cigoj u Gorici, Milan Zgombić i Hugo Harabaglia u Rovinju imenovani su sudbenim prisušnicima.

† Nikola Mandić.
U Opatiji preminuo je naglon smrću od kapi u mozgu visoko-preosvešten g. Nikola Mandić, arhiepiskop sarajevski i mitropolit dabro-bosanski, u 67. godini života. Pokojnik, kome je prije kaludjerstva bilo ime Petar, rodio se je 17. kolovoza 1849. u Gornjem Grafcu, županiji ličko-krbavskoj, od oca Nikole i matere Sofije.

Desetak godina bio je u okupiranim zemljama na čela pravoslavne crkve kao sarajevski nadbiskup i mitropolita. Prošloga mjeseca došao je u Opatiju radi poremećenog zdravlja, al se nije oporavio već ga je tamo snašla nemila smrt. Iz Opatije prenesoše mrtvo tielo pokojnikovo na Rieku a odatle odvezoše ga u Sarajevo. Počivao u miru!

Promaknut na čast doktora prava. Prošloga čedna bio je promaknut na čast doktora prava na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu naš mladi zemljak i rodoljub Vjekoslav Vlah, rođen u Trstu sin g. Vjekoslava Vlah, c. k. listonoše, čestitoga našega rodoljuba, vriednoga Kastyava. Čestitam srdačno mladomu doktoru i svoji njegovoj obitelji!

Zaruke. Netom minulih dana zaričio se na Volosom g. dr. Sime Kurelić, načelnik občine Pazin i odvjetnik, sa dražeatnom i vrlom Hrvatikom gđicom Anticom Tomičić. Čestitam mladencima te vriednom starini g. Viktoru Tomičiću i njegovoj obitelji!

Ravnateljstva središnjega sjemenista u Gorici na blagohotno uvaženje. Jedan uvažen rodoljub piše nam: Onomadne sastao sam se sa par naših bogoslova iz središnjega sjemenista u Gorici. Za razgovora zapitao sam briede i slabadne mladiće što će reći, da tako slabo izgledaju, na što je jedan odmah odgovorio: „šta čete, bio je konac godine, vrućina, pak ispitil i naporom učenje i... loša hrana“ dometnu jedan između njih, tu izjavu potvrdilil su i drugi, tko jasno tko muče.

Mi ne imamo razloga, da dvojimo o vriednostiojnosi izjave mlade gospode bogoslovaca iz središnjega sjemenista u Gorici, jer to i njihova vanjšina potvrđuje, te očekujemo od sl. onog ravnateljstva, da će buduće školske godine učelniti shodne korake, a da se tomu zlu doskobi držimo, da imamo to pravo zahtjevati od uprave onog sjemenista i da je to u interesu samog zavoda.

Tamo se bo uzgajaju naši budući duhovni pastiri, dušobrižnici i naših biskuplja sinovi našega naroda u Istri, pak imademo pravo i dužnost tražiti, da ta mlada gospoda budu duševno i tjelesno zdrava, krepka i čila, a da budu mogli valjano i svestrano odgovarati svojem budućem teskom zvanju.

Nadamo se, da će ovo par rieči ona sl. uprava dobrohotno uvažiti, kako i bitljubju bez ikakve strasti dobrohotno napisane, te da nam se ne će trebati više na ovaj predmet s jasnijim dokazi vraćati.

Služba šumara. U šumarsko-tehničkoj službi političke uprave u Primorju imade se popuniti mjesto kotarskoga šumarskoga tehnika, za Koparski politički kotar sa sjedištem u Trstu.

Slavnom Istarskom učiteljstvu.

Putujući sam školski deklamator, obišao sam cieđu Dalmaciju, nešto Hrvatske, Slavonije, Hercegov-Bosne a sad ovih zadnjih dana malo Kastavštine i ciegli otok Krk, o čemu će se gospoda i uvjeriti kad dodjem osobno k njima u Istru iz mojih 3000 priznanica. Povodom nastavih praznika preselio sam se malo u Dalmaciju, a nastajućom godinom 1907./08. povratiti ću se u Istru za sve hrvatske škole pa u toj i Družbine, da ovršim svoju Prosvjetnu misiju u svim školam cijele Istre, krasnoslovim pjesmice što ih djeca u svojim čitankama imadu, a za sredeje zavode posjedujem repertoir od 300 raznolikih ozbiljnih hrvat. pjesnikah, a izbor istih prepustam slavnim Ravnateljstvima, a isto tako i nagradu prepuštam određenu upravaoh koju da učelnici donesu, a svakako ću prije otići do c. k. Namjestništva u Trstu, da potrebne korake u tom učinim, u školama pako gdje se absolutno nebi mogla nikakova nagrada za moj rad od učelnika ubrati molim gospodu da me radi tog ne odbijaju jer moje je geslo: „Za prosvjetu radim, pa sa nju i stradam!“ Pa draže ću tamo raditi, nego gdje veliku nagradu dobijem, pa za ono par škola što će manjkati zarada, da prikratim djeci taj nedužni užitak, onda nebi bilo ništa drugo nego skot i izmet roda hrvatskoga koji neza-vriedi da ga sunce grije i zemlja nosi. Jošte nešto slav. zboru učiteljstva u Istri!

Sematizam svih hrvatskih škola u Istri nemogu nigdje naći premda sam svuda pitao, stoga liepo molim gg. iz svakog pojednog kotara podpunoma točan popis svih naših čak i najmanjih naših Hrvat. škola neka ga dobrostivo sastave i do 15. rujna slav. uredništva ovog časopisa ođasaljju, da znađem gdje se koja škola nalazi. Dan i dobu kad ču započeti svoj rad, javiti ću točno dopisnicom nekoliko dana prije mog dolaska, da gg. djecu natopriprave i na doprinos nagrade u-pozore, ovaj sam dopis zato tako samo učinio, da se sl. zbor dogovori preko ovih školskih praznika.

Gosp. uredniku liepo zahvaljujem za uvrstbu ovog dopisa, dovidjenja mihi moji dobroćinci, uz bratski hrv. pozdrav

Dobroslav Nikšić, zagrebean putujući šk. deklamator.

U Smičiću (kotar Zadar), 4. VIII. 1907.

Patriotska razglednica.

Rodoljubna braća Martinolić iz Malog Lošinja, nastanjeni u Rosario u južnoj Americi, prigodom narodne pobjede u Istri, izdali su o svom trošku prekrasne slike i razglednice na uspomenu te narodne slave. Slika na vrhu ima datum 14. Maja 1907., nadpis: „Istarsko uzkrasnice“ i rodoljubnu pjesmu Katalinića Jeretova, hrabrom Istraninu. U sredini je slika trojice Istar. zastupnika: Matka Mandića, dra. Matka Laginje i Vjekoslava Spincića. Podno slike nadpis je: „uzdаницe naše. a u lievom kutu fotografiran biljeg Družbe. Slike će dati litografirati u više hiljada primjeraka, poslati ih amo na prodaju. Ponavljamo, slika je prekrasna i služi na čast toli Istri i njezinim dičnim vodjama, koi rodoljubnoj braći Martinolić, čije srdce tako žarko bije u tudnji za svoj narod! Živili!

Svečano razvitje nove znstave pjevačko-čitalačkog društva „Prešoren“ u Boljuncu (občina Dolina) obavljeno je predprošle nedjelje vrlo svečanim načinom. Zastavi je kumovala gospođica Prinežić iz Traić; svečani govor izrekao je g. učitelj Urbančić. Kod koncerta sudjelovalo je više pjevačkih zborova iz Istre, Trata i okolice. Naroda sakupilo se veliko mnoštvo iz susjednih obćina i Trsta. Vladalo je iskreno i neprikriveno veselje, koje je potrajalo kasno u noć. Zastupnik Mandić, koji je bio na snalancima u Jelsanah, poslino je brzajovni pozdrav.

Prva baščanska tvornica konzervirajčica i rasnovrnatog voća.
U »Trčanskom Lloyd« od 10. t. mj. čitamo:

Trgovništvo Baška na otoku Krku u Istri poznato je na daleko. Posjeduje prilično prostrano polje, zasadjeno većinom s rajčicama, koje se tamo u velike goje. Divoća je gledati taj liepo plod na stablu, kad mimo pravilnih redova poljem prolaziš. Zanimivo je paziti na trgu, gdje brat poljodjelac prodaje svoj plod bratu mornaru, da ga ovaj svojom brodicom vozi na prodaju po obližnjem hrvatskom Primorju sve do Rieke i Opatije. Ali je ipak i prvome i drugome teško pri srcu, pošto su prinuđeni svoj proizvod, koji rad vrstnoće nadmašuje sve ostale, radi raznih utakmica uz neznačajnu cenu prodati.

Da se i tome zlu doskoci, našli su domaći sinovi gg. Petar Grandić i Franjo p. Desantić otvorili u rodnjenom mjestu tvornicu pod gornjim naslovom, koja već sasvim pripravna, otekuje dozrelost rajčica za pravljenje raznih pričuvica (konzerva), te je istu u svoje vrvieme u viševrstnim posudama na zahtjev pojedinaca i trgovaca na razprodaju razasijati.

Pošto je ovo poduzeće prvo ove vrsti u našim stana, preporučujemo ga svakomu domofljubi i kao domaći proizvod i od najbolje vrsti. Pa, da će i cene biti umjerene, o tome smo obaviješteni, pošto vlasnici tvornice kane uz maleni dobitak upoznati proizvod svojih sumješćana sa gg. potrošaćima.

Živo preporučamo to poduzeće vrli naših Baščana, trgovcima i konsumnim društvima neka dobavljaju od tamo konzerve.

Vjenčani se. Iz Ilirske Bistrice javljaju nam, da se je tamo vienčao u ponedjeljak obćinski talnik g. Petar Lešnik sa geđom Paulinom Badman, udovom pokojnoga liečnika Dra. Frana Bachmana. Bilo sretno!

Vjenčali se dne 6. t. m. u Vrh u blizu Buzeta g. Franjo Krek, c. kr. Zandmererjski stražmestar u Draguču sa dražestnom gospodjicom Anđicom Sirotić-Uličić iz Vrha.

Novovjencanim iskrene čestitke, kao i rododijubnoj svojti.

Godišnja skupština jugoslavenskih učitelja obdržavati će se dne 24., 25. i 26. augusta u Radovljici (Kranjska). Kako su bile do sada sve skupštine »Zaveze jugoslavenskih učiteljskih društva« mnogobrojno posjećene, to se daje očekivati, da će gospoda jugoslavenski učitelji mnogobrojno pohrliti i na ovu devetnaestu svoju skupštinu.

Društvo »Mladika« u Ljubljani, kani na temelju §. 3. društvenih pravila budućom školskom godinom u svojem penzionatu otvoriti posebnu žensku pučku školu sa ograničenim brojem učenica. Budućom školskom godinom otvoriti će se i. razred.

Prijave učenica, koje kane stupiti u I. razred, prima društveni odbor u Ljubljani, Gospodske ulice br. 8.

Štipendija. Iz zaklade pok. kanonika Frana Ukmara imade se podijeliti štipendija od godišnjih 540 K u prvom tečaju školske godine 1907-07. Pravo na tu štipendiju imaju 1. pokojnikovi rođaci, 2. djaci iz obćine Tomaj, 3. djaci iz obćine Lanišće i 4. djaci iz trčanske okolice. Molbe sa potrebitim svjedočama treba podnesti c. k. namjestništvu u Trstu do 15. septembra o. g.

Pravo podieljenja te štipendije pripada sada Jakovu Čefatu iz Šepulja, ali je odvisno od potvrde namjestništva.

Strossmayer i Gneist. »Narodna Obrana« doznaje iz života tih slavni pokojnika sljedeći značajni epizodu: Kad se otvaralo hrvatsko sveučilište, najvećanjije su očekani biskup Strossmayer i predrektor berlinskoga sveučilišta slavni

učenjaci dr. Gneist. Oba odjednôše kod načelnika Vontšine. Poslije večere, izpred samog otvorenja, naslonio se Strossmayer na prozor i gledašo na ulicu, slušajući razgovore prolazehih. U to se nagnu ha taj prozor i dr. Gneist i zapita vladiku o čem manje? Mislii kako je turbona hrvatske Klio (muza povjesti); kako negdje u zakutu bijelji kolto neponos vlada među Hrvatcama, kad tolko švarčari i na tako javnim mjestima zapostavljaju tujđem svoj sladjani jezik. Dr. Geist uze biskupa pod ruku i odveđe ga do stola, za kojim je sjedio sve, što je najbolje za onda u Hrvatskoj. Na duge i široko dokazivase njemački umnik, kako je nagnjanje tujđinstva i napor oko nauke tujđih jezika štetan i poguban po umni napredak. »Za pravu se umovati dađe samo na jednom, samo na materiskom jeziku. Usta mogu biti hitra i spretna, govoriiti, ali se ovdje (Gneist pokaza rukom na čelo) zaostaje. Najbolji je primjer duševnog nazadka — aristokracija na kojeg naroda«. Tako je dovršio pravedni učenjaci taj, a mi treba i to kako, da se u to umovanje zamislimo.

Nova knjiga „Lurd“.

Kritična poviest dogadjaja Lurdskih, prikazanja i ozdravljenja, francuski napisao dr. Juraj Bertrin sveučilišni profesor u Parizu. Prigodom pedesetogodišnjih Lurdskih prikazanja s francusko preveli, uvodom i bilješcima popratili o. kapucina na Ricci. Prvi od samoga pisca opunovlaštenii prevod. Hrvatsko izdanje ukrašeno sa 30 slika.

Knjiga je u osmini formata, sa 454 stranica, broširanoj ciena K 4.— a poštom 30 para više.

Narućiva se kod: Čč. oo. kapucina na Ricci.

Vruće preporučamo krasnu tu knjigu svima, osobito inteligenciji i ućećoj mladeži.

Liepim načinom i sa znanstvenog gledišta opisano je Marijino prikazanje, hoćočaše naroda, dolazak i ispiti ućenjaka dra. Dozons-a, dra. Balemie, Zola itd. Obsirnja je rasprava o halucinaciji, o gradnji velike crkve u Lurdu, o dokumentarnim ozdravljenjima. Obsirno se govori o hoćočašćimcima, među kojima nalazimo razne ućenjake svjedoškog glasa, te od god. 1890.—1904. (kad je auktor napisao knjigu) 2.713 liečnika koji su došli da znanstvenb iztraže stvar. Sliedi popis ozdravljenika i liečničke svjedočbe vrhu nekojih slučajeva u kojima izljećenje prekoračuje moć liečničke znanosti.

Opetujemo, knjiga zasluđuje svaku pohvalu, te se preporuča na osobiti način inteligenciji i ućećoj omladini u ovim poibitnijim danima za njezin napredak.

Listnica uredništva i uprave.
G. Bruno Jurinić učitelj, Kastav, plaćeno do konca 1906.

5000 K zaslužbe

platinom onomu tko dokaže da moja začudno velika shirka od

600 komada »za samih for.« 250

pije prigodna prodaja i to:

I prava švajc. žopna ura Syst. Roskopf Pat. (čista točno i na vlnu regul. sa 3-god. jametvorn. I amer. laki lancu od double-zlata. 3 amer. 21.500. I cijenje potlačena garnitura, nastojka iz plućata za zapetanje, obratnike i prasa. I amer. perla sa 5 oštrice. I eleg. svilena kravata (hojn i oblik po koji najnovije fazonje). I krasna igla za kravatu sa ml. brilj. tom. I ukusni gospojinski broče zađnja novost. I koristan putna garnitura za toilette. I eleg. novčarka iz prave kote. I par amer. pućeta sa imit. dragim kamenjem. I pat. engl. barometer. I salon. album sa 86 umjet. i najliepših slika iz svijeta. I krasna ogrlica iz pravih orient. perla. 5 indijskih uganjalica (rubinbica za svako društvo). I još 850 komada raznih predmeta, koristan. I svakoj kuć. zabavaja i muke. Sve skupa sa »bleg.« 4-god. urom Syst. Roskopf-Patent, koja sama vriedi dvostruko, stoji samo for. 250.

Dobije se uz pouzete ili uz unapred pošliani novac (ukoljdjer poš. marke) kod

S. Urbach, svjetska izvozna kuća

Krakov, Nr. 117.

N. B. Kad se narudi 2 paketa dođaše sa narudb. hadava I engl. brilja ili 6 flin. koćenih. I svih rubnaka. Što ne odgovara vraća se odmah novac bez prigovora, zaji i erjužen svaki risiko.

Zahvala.

Za mnogobrojno dokaze iskrenoga saućešća prigodom smrti preljubljenoga, nezaboravnoga našega supruqa, odnosno otca i brata

SLAVOJ-A JENKO

budi iskrena hvala avim onima, koji su nas u žalostnoj toj prilici i jesili i onima, koji su iz dalekih strana došli, da ikažu zađnu počast milom pokojniku. Posebna hvala ide najprije velećasnomo dru. A. Rogai, koji se je svim silama zauzeo da olahkoti pokojniku njegove zađnje case te ga providio sa sv. Otajstvi; hvala takodjer ćielom ćastnom svćenstvu, koje je sprovelo pokojnika.

Iskrene hvala upravitelju kot. glavarstva u Voloskom g. bar. Schön i Zaberow, državnim i zemaljskim zastupicikomo gg. dr. M. Laginja, prof. V. Spinić, prof. M. Mandić, koji se je sjelio pokojnika ganuljivim nadgrobnim govorom, zemaljskim zastupicima dr. Mate i dr. Dinku Trinašić i A. Sansin; načelnicima i zastupicima istarskih obćina Kroat, Volosko, Pazin, Buzet, Jelsane, Materija itd., svim odaslanstvima raznih društava, Podgradskog Ćitaonici, mnogobrojnom Podgradskom obćinstvu, gospodi Ćinovnikom, darovateljem vien ca te na koncu posebna hvala vrlom pjevaćinom društvu »Gorska Vila«, koje je agjipmi potresnimii žalostinkami izkazalo na dostojan način počast nezaboravnom rodoljubu.

Žalujuće obitelji Jenko-Šabec.

Dvostruki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

Ist elektro-magnetičkim moćelima sastavljeni stroj, koji kod utoga, reume, asme (težkog disanja), napavanja, zujenja u uhu, nuralgije, glavobolje (migräne) kucanja srca, zubobolje, muzivne slabosti, studeci ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja postolje, najušni, nevjestice, naglušnosti, drhtanje sa tielu, influence akopćane sa boleću hrta, bilidja (malokrvnosti), želudaišnih grčeva, bezćošnosti, lećhaza, puskrovnosti, svih udnih grčeva, hogačondrije, lješanih grčeva, hāmorrhoida, kao i kod svobće slabosti itd. sluzi kao nenakrijljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja ćielim ćorjćatim ćielom djeљуje, ćino sa rećena bolešti u najkratćem vremenu izlieće.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolešti višećratno elektrizovane tiela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da iaka stroja samo prolazno i povremenom kroz tielo prolazi, dođim neprotiv tomu stroju elektro-magnetičnog križa ili zviezda R. B. br. 86967, kako je jer rećeno, umjerenim naćinom neprekidno na tielo djeљуje, što svakako brziem izliećenju dovođi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izliećene su sa moćim strojom posvo! Od izliećnih sa moćim strojem R. B. broj 86967 izrećene zahvalo kao i od ćilićaljih slojora izdano hvjedošo i pritanice iz svilja strana svjela pohrnućene su u mojoj pismonořni, gdje stoji svakomu u svako doba na uvid. GDJE NIJEĐAN LIEK NIJE POMOĀAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenom bolešti, a onaj bolećnik, koji po mojem stroju nobi bio izliećen najduđe u roku od 45 dana, dođiva novac natrag.

Upoznajom osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj na smlejo zamjenjivati sa Voltolom, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemaćkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dođim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zviezda R. B. br. 86967 osobito se hvati i uživa vanrednu dođapćnost poradi svoje izrećne liećivosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rablitiqa mogu samo djeća i jako slabe gospođe.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarijih 20 godiš. kronialnih bolešti.

Dopljanje i narudbe obavljaju se u i hrvatskom jeziku. Poućećem li ako se novac unspred pošlje, razasijljo glavna prodavacna za tu i Ćocemstvo:

ALBERT MÜLLER,

Budimpošta, V/41. Kolar,

Vanadž-ulica br. 84.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji upladiću zadrućinski djeļava jedan ili više po kruna se.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije ćlan to plaća od istoga 4½% ćisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja suglasno ustanovio vođi ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 3 dana.

Zajmovre (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zaćudñice uz garrantu.

Uredovni sati svaki dan od 9—ra sati prije podno i 3—6 sati poslije podno, u nedjelja i blagdano osim jultja i augusta mjeseca od 9—ra prije podno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Ćivo S. Stefana br. 9. priscimno dešne, gdje se dođivaju poćilice informaciqe.

Ravnateljstvo.

J. KOPAC

Otkovan s 3 srećimii koćinam i Srećil gođina 1891. 1894. 1903.

Ćastna diplomu i zlatna koćaja u Vidnu godine 1903.

Zlatna koćaja i zasluđuje križ u Rimu godine 1903.

Svjjećarna na paru

J. Kopac, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča pred. svćenstvu, crkvenom starćinstvu, p. n. slavnomo obćinstvu svjćeće iz svjćenog pćslnoga voća. Kilogram po K 6.— Za prijagnoćt jamćim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, štitija i stakla sa vjećno svjćeće po jeđtinjoj ćieloj Ćg. Trgovcima preporučam svjćće za pogrebe, sa boćićno druce, voćenii svitci i med najtieñije vrsti uz većoma nieke cijene. Žati voćak kupujem a svakoj množini po najtieñoj dnevoj cijeni.

Na zahtjev šaljem ćijenik franco.

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA I PAPIRNICA u ISTRI

Laginja i dr. = Pula, Via Giulia, 1.

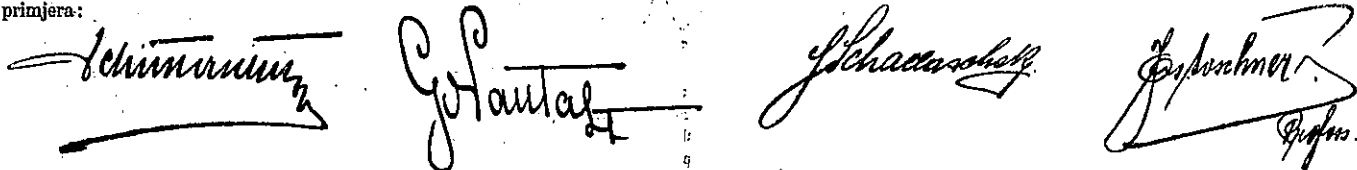
(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrste u Istri.

TISKARA providjena je latinskim, ćirilskim, gotičkim i grčkim slovima te najmodernijim uresima.

Preuzima svaki tiskarski posao te jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tuđinski proizvodi iz naše kuće uređili smo veoma modernu Tvornicu pečata iz gume (kaučuka) i pečate iz mjedi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu vlastoručnih pečata (fototipe) i evo nekoliko primjera:

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjestno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima se svaki knjigovežki posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir.

Specijalisti u knjigovežkoj galanteriji.

Izključena je svaka konkurencija!

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE“, „MLADOG ISTRANA“ i „HRVATSKOG SOKOLA“ uz veoma niske cijene.

PAPIRNICA ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskimi i srpskimi narodnim motivi, umjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkimi potrebštinami papira svake vrste, tinte crne, crvene, modre i t. d. Bogata zalih hektografskog platna i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrste. Listovni papir u mapama i kultijama od najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Album za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži stalovnik i cigaretni papirić Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka. Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: **TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.**

Mnogi i mnogi želili bi kupiti pojedinu knjigu „MATICE HRVATSKER“ pa nezna kamo da se obrate.

Nama je ostalo od raznih godina više „MATIČINIH KNJIGA“ koje evo popisujemo uz oznaku snižene cijene:

- Slike iz slavenske povjesti: napisao Vj. Klaić 1903. — Cijena K —80
- Oci i djeca: S. J. Turgenov. Prev. M. Divković. 1904. c. K —80.
- Ban Pavao: Hist. slika. Milan Senoa. — 1903. K —80.
- Zimsko Sunce: Slika iz Istarskog života. Viktor Car Emia. 1903. K. —80.
- S moje lire: Pjesme. Rikard Katalinić-Jeretov. 1904. — K 80.
- Hrvatsko kolo: Naučno-knjževni i umjetnički zbornik. — 1905. K 3—
- Jelkin bosnjak: Priповijest iz istarskog života. Napisao Evgenij Kumičić. 1905. — K 1—
- Povijest hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku: Piše Milorad Medin. — 1902. — K 2—
- Slike iz povjesti engleske književnosti: Piše Vladoje Dukat 1904. — K 280.
- Veronika Desinička: Historijska tragedija u četiri čina. Od I. E. Tomića. 1904. — K —80.
- Izabrana poglavlja iz narodnog gospodarstva: (Političke ekonomije) Napisao Fran Milobar. 1903. — K 280.
- Savremena Evropa: Stjepan Radić. 1905. — K 3—
- Zapreke: Priповijest iz savremenoga života Vjenceslav Novak 1905. — K 180.

- Izabrane Priповijesti: A. P. Čehov. Prev. M. Lovrenčić. — 1905. K 280.
- Komu je dobro u Rusiji: N. A. Nekrasov. Prev. A. Harambašić. 1905. — K —80.
- Priповijesti: Iz bojnog odesjeka. Sa životopisom I. Perkovca. Od Dr. I. Zahera. 1905. — K 2—
- Vatroslav Lisinski i njegovo doba. Prilog za povjest hrvatskoga preporeda. Napisao Franjo Ks. Kukač. 1904. — K 1—
- Usahlo vrela: Priповijest iz Istre. Nagradjeno iz zaklade Dušana Kotura. Priповijeda Viktor Car Emia. 1904. — K 1—
- Dječja njega: (Upute mladoj majci). Nagradjeno iz zaklade grofa I. Nep. Draškovića. Sastavio Dr. Radovan pl. Marković. 1903. — K 1—
- Iz slavenske rodbine: Pjesme. Preveo I. Trnski. 1904. — K —80.
- Izabrane priповijesti: Napisao E. Orzeszkowa. Preveo I. Velikanović 1903. — K 2—
- Gjurgjica Agitcva: Priповijest. Napisao Ksaver Sandor-Gjalski. 1903. — K 2—
- Moderna Kolonizacija i Slavani: Napisao Stjepan Radić. 1904. — K 2—
- Valovi i zrake: sa 230 slika i 2 table. Napisao Dr. Oton Kučera. 1903. — K 2—
- Valovi misli i čustva: Pjesme. A. Tresić-Pavičić. 1903. K 1—
- Vojvoda Hrovoje Vukčić Hrvatinić i njegovo doba. (1350—1416). Piše Ferd. Šišić. 1902. — K 180.
- Izabrana poglavlja iz narodnog gospodarstva: (Političke ekonomije) Napisao Fran Milobar. 1902. — K 180.

- Njemačke knjige:**
- Baumgartner: Geschichte der Pädagogik. K 2—
 - Baumgartner: Pädagogik. — K 2—
 - Unterichtslehrer K 2—
 - Die Hystorischen Geistesstörungen (Eine Klinische Studie) vom Dr. Emil Reimann

- Molitvenici:**
- Ole budi volja tvoja: Molitvena knjiga spoukama i naputcima na bogoljuban život. Sabrao i priredio J. Dobriša, uvezan u elegantne crne korice sa bijelim kristal križićem. Veličina 13x9 cm. debljina 2 1/2 cm. sa 426 st. Cijena K 3.60. —
 - Ujeha starosti: Lijepo sastavljeni molitvenik tiskan sa debelim slovima. Uvezan u tvrde izšarana crne korice sa zlatnim križićem. Veličina 23x18 1/2, 448 stranice. K 280.
 - Vrtić Gospodnji: Mali katolički molitvenik. — Sastavio Cvjetko Gruber. Uvezan u glatku i tvrdu kožu raznih boja. — Osobito prikladan za ženske. Veličina 10x7 cm. 193 stranice. — K 3—
 - Eljeb nebeski: Sastavio Vladimir Rakotić. Uvezan u baršunastu crnu kožu sa zlatorezom. Veoma obilat i umiljat sadržaj. Veličina 9x6 sa 320 stranica. K 380.
 - Slava Bogu a mir ljudem: Iz najboljih molitvenika, crkvenoga katekizma, rimskoga časoslova, misala i obrednika, priredio Fr. J. Ivančić, R. M. Uvezan u crvenkastu baršunastu kožu sa zlatnim križem na koricama. Sadržaj mu je obiljan te providjen sa više slika. Veličina 18x12 cm. 52 st. K 4—
 - Vijenac bogoljubnosti, ili Različne molitve osobito s oprosti. Sabrao i priredio: P. M. S. R. sv. F. Njegova svetost papa Leon XIII. podijelio je nakladniku knjige, radi zasluga stečenih tiskanjem valjanijih katoličkih spisa glasom brave od 29. I. 1889. viteški križ reda sv. Silvestra. Uvezan u tvrde crne korice sa slikom sv. Marije sa Isusom na krilu u bojama. Providjen sa slikama sv. križnog puta. Veličina 10x18 cm. Sa 320 stranica. K 240 i K 4—
 - Pomolimo se: Sastavio Vladimir Bakotić. Uvezan u najfiniju sivu baršunastu kožu sa zlatorezom. Sadržaj veoma obiljubljen i ukrašen sa dvije slike. Veličina 8 1/2x11 1/2. 450 str. K 760.
 - Pobožni učenič: Ili sbirka svakovrstnih molitva i razmišljanja za učeću se katoličku mladež. Ukrašen sa mnogim slikama. Uvezan u mekhu crnu kožu. Veličina 12x8. 450 str. K 180.
 - Pobožni mornar: Molitvenik za momčad c. i k. ratne mornarice i izslužene mornare. Sastavio Karlo Kokolj, kapelan c. kr. ratne mornarice. Naklada naše tiskare. Uvezan u čvrste i jake korice. Providjen sa kalendarom svetaca. Cijena mu je samo K —80.
 - Knjiga od molitve: Nađega gospodina Isusa Isukrsta i njegove matere, blažene djevice Marije. — Mala brošurica sa 22 str. K —70.

Našom nakladom izašle su sljedeće knjizice koje toplo preporučamo: **Ob uljudnom i pristojnom ponašanju.** Priredio Vinko Rubesha. Obsize 24 str. a cijena joj 40 para. — **Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“** na Male Antile i Kuba god. 1898. Pjesmu složili Josip Burčić i Jakov Čubrčić. **Drugo izdanje.** Knjizici ima 70 str. cijena joj je 40 para. — **Rat u Kini** i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete“ i „Asperna“. Spjevao Ćiril Pavelić iz Kaštel Sućurca. 70 str. izdanje. Knjizici je cijena 40 para. Obsize 56 str. — **Pisma o izborima u Pull** god. 1905. Preštampano iz „Omnibusa“. Cijena 10 para. — **L' Istria e la riforma elettorale.** U talijanskom jeziku. Obsize 84 st, Cijena joj je 20 para. (Čist prihod namijenjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. — **Brzi računar ili pregledna knjizica** za proračunavanje dnevnice od 1 do 6 kruna na 1/4, 1/2, 3/4, i cijeli dan. Veoma zgodno uređena u u tri jezika. Obsize 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13x9 cm. Cijena samo 50 para. — **Knjizica nedeljne nadnice.** Skrižaljka uređena je ovako: naslov „Nedeljno od—do—190—“ Rubrike: Tek. broj. — prezime i ime — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Cijena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna Ukupno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku. Knjizica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za šep. Imade i tok za olavku. — Cijena je knjizici samo 60 para. —

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razaslijamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzede.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom c. i k. općinstvu svoje bogato
skla šile svih vajutkih potreba.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu grada
i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina,

Crvena vina.

Maraschino naravno slatko.
Vugava I.
Vugava II.

Zarač.
Pospilje specijalitet.
Opolio I. krvo vino.
Opolio II.

Specijalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cijenici razasliju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač c. i k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina
te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i sardela, ovejeg
sira, pasulja, krumpira, sapuna,
metle i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! **VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE** Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft“ (ex Müdling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14.

PULA

Via Sergia broj 14.

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7— i više, za vezanje K 7-50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6— i više, za vezanje K 6-50, na pucetu K 6-80. — Veliki izbor cipela za uniforme. Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno	52	56	p.
bijelo	52	56	
Istarsko crveno	36	40	
bijelo	36	40	
Dalmatinsko crveno	40	44	
bijelo	44	48	
Siler (Opolio)	44	48	
Terrano	36	40	
Muskat bijeli, sladak	48	52	
crveni	52	56	
Refosco	K	1-60	
Mursala		1-40	
Vermouth		1-20	

Osobito se preporuča crvena
vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti
točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (u kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice
svoj moderno uređeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno
i brzo te uz umjerene cijene.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao
jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje istarsko, dalma-
tinsko, štajersko vino te Budjevačko
crno i bijelo pivo.

Zajuttrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

Gostiona

Andemo de Orlic

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dal-
matinska vina

Budjevačko pivo.

Jela uvijek na pretek. — Prima i
abonenta.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvat-
ske, njemačke i talijanske novine.
Providjena je sa dva hiljara i mnogo
drugih igraćih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu.

IVAN I NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Marija“ i „Gospa od Trstata“

Skladište: PULA, Piazza Ninfea br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena
i bijela. — Siler (Opolio). — Teran. — Muskat bijeli (sladak). — Muskat
crveni (sladak). — Refosko.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorke i cjenik vina franko.

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvallazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog
ulja. ++ Točna i solidna poslužba. ++ Cijene umjerene.
Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni

(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjevačke pive u bačvi-
cam i bocama uz veoma povoljne cijene.
Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg dru-
štva za osjguravanje života uz najmoder-
nije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo
osjguravanja proti požaru i nezgodam itd.